

# Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

|                |                                                 |
|----------------|-------------------------------------------------|
| Vysoká škola   | Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave         |
| Fakulta        | FSV UCM                                         |
| Kód predmetu   | UPVVS/ESPO/MgD/001/24                           |
| Názov predmetu | Bezpečnostná politika a medzinárodné vzťahy     |
| Rozsah         | 2P                                              |
| Počet kreditov | 5                                               |
| Vyučujúci      | prof. Dr.phil. Josette Baer Hill (prednášajúci) |

## Podmienky na absolvovanie predmetu

Podmienkou pre absolvovanie predmetu je úspešné zvládnutie ústnej skúšky (50 % z celkového hodnotenia) v rámci riadne vyhlásených termínov, a práca počas semestra (50%):

A/Priebežné hodnotenie (50%) pozostáva z:

- 20 % - vypracovanie seminárnej práce - termín odovzdania mailom v stanovenom termíne na niektorú zo zadaných tém podľa inštrukcií vyučujúceho,
- 10% - aktívna účasť na stretnutiach, t.j. aktívne zapájanie sa do diskusií, kvízov a práce v skupine/ vo dvojiciach,
- 20 % - prezentovanie týždenného prehľadu hlavných udalostí vo svetovej politike B/ Úspešné absolvovanie záverečnej ústnej skúšky (max. 50%).

Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56%.

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

## Priebežné hodnotenie

Priebežné hodnotenie (50%) pozostáva z:

- 20 % - vypracovanie seminárnej práce - termín odovzdania mailom v stanovenom termíne na niektorú zo zadaných tém podľa inštrukcií vyučujúceho,
- 10% - aktívna účasť na stretnutiach, t.j. aktívne zapájanie sa do diskusií, kvízov a práce v skupine/vo dvojiciach,
- 20 % - prezentovanie týždenného prehľadu hlavných udalostí vo svetovej politike

## Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:

Vedomosti:

- # študent sa oboznámi s odbornou terminológiou,
- # študent získa vedomosti o teoretických východiskách a terminologickej realite teórie a praxe problematiky medzinárodných vzťahov a bezpečnostnej politiky,
- # študent sa oboznámi s kľúčovými aspektmi vývoja medzinárodných vzťahov a medzinárodnej politiky,
- # študent sa oboznámi s hlavnými aspektami bezpečnosti.

Zručnosti:

- # študent porozumie hladinám analýzy medzinárodných vzťahov: mikroúroveň, mezoúroveň, mikroúroveň,

# študent vie identifikovať definičné znaky medzinárodného systému,  
# študent je schopný zhodnotiť a analyzovať jednotlivé problémy, študent je schopný kriticky aplikovať odbornú terminológiu do praxe.

Profesijné kompetencie:

# študent vie aplikovať získané vedomosti pri vytváraní si postojov aktuálnym bezpečnostným témam,  
# študent je chápe komplexnosť a kauzalitu vývoja MV,  
# študent je schopný argumentovať smerom k aktuálnym bezpečnostným témam,  
# študent je schopný na praktických príkladoch identifikovať presuny mocenských centier a modelov bezpečnosti a ich dôsledky,  
# študent je schopný aplikovať tieto vedomosti na praktických zadaniach kreatívnym a inovatívnym spôsobom,  
# študent je schopný aplikovať tieto vedomosti v rámci ďalších odborných predmetov v rámci štúdia, ako Charakter a podoby europeizácie, EÚ v procese globalizácie, Európska susedská politika a východné partnerstvo, Zahraničná politika SR, Migrácia a migračná politika, a ďalšie.

Prenositel'né kompetencie:

- Organizovanie a plánovanie práce;
- Schopnosť prijímať rozhodnutia a niešť zodpovednosť;
- Strategické a koncepcné myslenie;
- Analytické myslenie;
- Kreativita;
- Komunikačné kompetencie;
- Občianske kompetencie;
- Digitálna gramotnosť;
- Tímová práca;
- Kritické myslenie
- Myslenie orientované na problém – identifikovanie a riešenie
- Analyzovanie a riešenie problémov;
- Kultivovaný a odborný písomný i ústny prejav;
- Pružnosť v myslení (adaptabilita, flexibilita, improvizáčné spôsobilosti).

## Stručná osnova predmetu

1. Systém medzinárodných vzťahov – Úvod: Vnútroštátny versus medzinárodný systém; Definičné znaky medzinárodného systému; Aktéri MV; Vzťahy medzi aktérmi; Sociálne regulátory správania aktérov; Normy a pravidlá v medzinárodných vzťahoch; Vestfálsky systém, postvestfálský systém.
2. Moc a sila v medzinárodných bezpečnostných vzťahoch. Tvrdá moc, mäkká moc, smart power;
3. Materiálne a duchovné determinanty zahraničnopolitického postavenia štátu: Faktory ovplyvňujúce postavenie štátu v MV; Geografické, demografické, ekonomické, politické, bezpečnostné
4. Aktéri medzinárodných vzťahov: Kto sú hlavní aktéri MV?; Veľmoci = identifikácia stavu / vnímanie reality; Postavenie a záujmy konkrétnych veľmocí; Nastupujúce / upadajúce mocnosti = identifikácia trendov; Vznik / zánik štátov; Medzinárodné organizácie; medzinárodné NGO; nadnárodné korporácie ako aktér MV.
5. Vývoj medzinárodných vzťahov a medzinárodnej politiky: Identifikácia aktérov, modelov ich spolupráce, sociálnych regulátorov a štruktúry svetového politického systému; predmoderné obdobie vývoja - prvé skúsenosti s jednotlivými polaritami; Moderné obdobie - kvalitatívne a kvantitatívne zmeny svetového systému; presun mocenských centier a modelov bezpečnosti; Globálne obdobie a jeho premeny v súčasnosti v oblasti bezpečnosti.
6. Multipolarita, bipolarita, unipolarita. Mocenská rovnováha (koncert veľmocí), hegemonia.
7. Konflikt, kríza, vojna ako hlavné aspekty bezpečnosti a MV: Delenie konfliktov - Podľa použitých

nástrojov; Podľa hladiny analýzy; Podľa príčin; Konflikt, kríza, vojna; Riešenie konfliktov; Analýza konfliktov. Aktéri, príčiny, priebeh, riešenie, dôsledky.

8. Zahraničná politika: Vymedzenie základných pojmov. Tvorcovia zahraničnej politiky. Ciele zahraničnej politiky: Krátkodobé, dlhodobé; Ekonomické, politické, bezpečnostné. Nástroje zahraničnej politiky: Ekonomické, diplomatické, politické, vojenské. Vplyv vnútropolitického vývoja a režimu na zahraničnú politiku a vystupovanie štátu v MV.

9. Spolupráca v systéme medzinárodných vzťahov: Modely kooperácie aktérov. Diplomacia. Riešenie konfliktov v medzinárodných vzťahoch. Preventívnej diplomacie. Propaganda, špionáž a terorizmus.

10. Vojenské a nevojenské aspekty bezpečnosti. Medzinárodný terorizmus ako asymetrická bezpečnostná hrozba. Nevojenskej aspekty bezpečnosti. Nové aspekty bezpečnosti.

11. Hladiny analýzy medzinárodných vzťahov: mikroúroveň, mezoúroveň, makroúroveň; Individuálna úroveň, úroveň štátu, úroveň medzinárodného systému.

12. Zahraničná politika a národný záujem. Národný branding (Design Thinking workshop).

## **Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta**

Forma výučby: Prednáška

Odporúčaný rozsah výučby ( v hodinách ):

Týždenný: 2 Za obdobie štúdia: 28

Metóda štúdia: prezenčná

## **Odporúčaná literatúra**

GRIECO, J., M. MASTANDUNO and J. IKENBERRY. 2018. Introduction to International Relation. Bloomsbury Publishing. ISBN 1352004224. • KAUFMAN, Joyce. 2018.. Introduction to International Relation. Rowman & Littlefield. ISBN 9781538105375.

• KREJČÍ, Oskar. Mezinárodní politika. 5. vydání, Praha: Ekopress, 2014.

• Globálne rozvojové vzdelávanie v pohybe. Svet v našich rukách. In: Živica. Dostupné z: <http://www.zivica.sk/vpohybe/page/softver>. • SNOW, Donald. 2018. Cases in International Relations. Seventh edition. Rowman & Littlefield Publishers. ISBN 978-1538107270. Literatúra na semináre:

• BREUNING, Marijke. 2007. Chapter 5: Domestic Constraints on Foreign Policy Making.

In: Foreign Policy Analysis. Comparative Introduction. Basingstoke : Palgrave Macmillan. pp. 115-141.

• BREUNING, Marijke. 2007. Chapter 3: How Leaders Make Sense of the World. In Foreign Policy Analysis. Comparative Introduction. Basingstoke : Palgrave Macmillan, pp. 53-84. • GILPIN, Robert. 1981. War and Change in World Politics. Cambridge : Cambridge University Press.

• DRULÁKOVÁ, R., Š. ZEMANOVÁ, Š. 2010. Mezinárodní vztahy II: pracovní náměty a výběr textů. Praha : Oecconomica. s. 37-69.

• BAYLIS, J., S. SMITH. 2006. The Globalization of World Politics. An introduction to international relations. Oxford University Press.

• HUDSON, Valerie. 2007. The Level of National Attributes and International System: Effects on Foreign Policy. In: Foreign Policy Analysis, pp. 143-162.

• TÖKÖLYOVÁ, T., A. MODRZEJEWSKI. 2013. Role of Mass Media in Foreign Policy Decision-Making. In: European Journal of Transformation Studies. vol. 1, no. 2, s. 37-47. ISSN 2298-0997.

• JENTLESON, Bruce. 2001. Preventive Statecraft: A Realist Strategy for the Post-Cold War Era. In: CROCKER, A., CH., O. HAMPSON and P. AALL. Turbulent Peace. The Challenges of managing international Conflict. pp. 249-264.

• TÖKÖLYOVÁ, Tatiana. Nation - branding in small - states foreign politics. In: Journal of Geography, Politics and Society. vol. 6, no. 4, s. 7-14. ISSN 2084-0497.

## Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický, český

## Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín

Prezenčné (P): 24 hodín

Samoštúdium: 136 hodín

Príklady zadání na seminárne práce:

- Zvoľte si tému z oblasti medzinárodných vzťahov a dohľadajte zdroje informácií k tejto téme so stručnou prezentáciou 3 diel a ich autorov.
- Ako technický rozvoj v 20. a 21. storočí ovplyvňuje medzinárodné vzťahy a ako sa tento vývoj odráža v teóriách MV?
- Ako by realistická a liberálne tradície teórií MV vysvetľovala poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci?
- Ako by ste reformovali Bezpečnostnú radu OSN? Zohľadnite najmä nasledovné:
- Zachovať / zrušiť právo veta

Rozšíriť počet / zmeniť štruktúru stálych členov BR OSN.

- Identifikujte slabé a silné stránky Brazílie, Indie, Japonska a Nemecka ako potenciálnych kandidátov na stále kreslo v BR OSN.
- Uvedte a rozoberte aspoň 3 možné politické alebo bezpečnostné dôsledky pôsobenia nadnárodných korporácií v MV.
- Zamyslite sa nad tým, ako médiá ovplyvňujú medzinárodné vzťahy.
- Ako technický rozvoj v 20. a 21. storočí ovplyvňuje medzinárodné vzťahy a ako sa tento vývoj odráža v teóriách MV?
- Ako by realistická a liberálna tradícia teórií MV vysvetľovala poskytovanie oficiálnej rozvojovej pomoci?

Príklady zadania na rešerš odbornej literatúry:

- Zvoľte si tému z oblasti medzinárodných vzťahov a dohľadajte zdroje informácií k tejto téme so stručnou prezentáciou 3 diel a ich autorov.

Príklady:

BRZEZINSKI, Z. Velká šachovnice. K čemu Ameriku zavazuje její globální převaha. Praha:

Mladá fronta, 1999.

FUKUYAMA, F. Konec dějin a poslední člověk. Praha: Rybka Publishers. 2002. CHOMSKY, N. Hegemonie

nebo přežití. Praha: Mladá fronta, 2006. KISSINGER, H. Umění diplomacie. Praha: Prostor: Praha. 1996.

ZAKARIA, F. Budoucnost svobody. Praha: Academia. 2005.

Príklady otázok na ústnu záverečnú skúšku:

- Identifikujte hlavné rozdiely a podobnosti medzinárodného systému na začiatku 20. storočia a na začiatku 21. storočia. (Rozsah približne 3 normostrany).
- Uvedte a rozoberte aspoň 3 charakteristické rysy vestfálskeho systému. Domnievate sa, že tieto charakteristické črty vestfálskeho systému pretrvávajú dodnes?. (Rozsah približne 3 normostrany).
- Vysvetlite pojmy tvrdá moc (hard power) a mäkká moc (soft power) používané v MV. Ukážte na príklade vybraného štátu (rozsah približne 3 normostrany).
- Vysvetlite a analyzujte stručne špecifiká postavenia USA a ZSSR v medzinárodných vzťahoch počas studenej vojny.
- Je možné súhlasiť s tvrdením, že USA sú globálnym hegemonom? Rozoberte a zdôvodnite.
- Vysvetlite a analyzujte vplyvy a význam dekolonizácie pre medzinárodné vzťahy.
- Uvedte a rozoberte aspoň štyri medzinárodnopolitickej otázky, ktoré dlhodobo komplikujú vzťahy medzi Ruskom a Západom (USA, EÚ).
- Je Čína veľmoc? Uvedte a analyzujte aspoň tri argumenty pre a tri argumenty proti.
- Uvedte a bližšie objasnite aspoň 5 konkrétnych záujmov ČLR / USA / RF v Afrike, resp.

dôvody, prečo sa ČLR / USA / RF angažujú v Afrike.

- Vyberte si jeden z aktuálne prebiehajúcich konfliktov v medzinárodných vzťahoch a vykonajte jeho stručnú analýzu.

Možnosť samostatnej aktivity na stretnutiach:

- Monitoring aktuálnych zahraničnopolitických udalostí a ich analýza v rámci diskusie.